

Arbeta säkert vid pallkanten

Fallolyckor är en av de vanligaste typerna av olyckor i en bergtäkt. Konsekvenserna kan bli allvarliga för den som faller. Därför är det viktigt att inventera fallrisker och installera tillräcklig skyddsutrustning för att förhindra fallolyckor.

Det finns arbetssätt och tekniska lösningar som kraftigt minskar risken för fallolyckor. Som med alla andra arbetsmiljörisker så är det bästa sättet att bygga bort dem, så risken inte uppstår.

För att minimera riskerna med fall finns det ett antal åtgärder verksamhetsutövaren ska genomföra:

- Gör en risk- och behovsanalys. Detta är grunden för att säkerhetsarbete och ett krav enligt AFS 2001:1, *Systematiskt arbetsmiljöarbete*. Det är lätt att missa alla ställen och moment där ett fallskydd behövs. Därför kan det finnas en poäng att gå igenom arbetsplatsen med en arbetsskyddsingenjör.
- Se till att medarbetarna har tillräcklig kunskap om fallrisker, hur man minimerar dem och hur man använder fallskydd. Det innebär ofta att låta medarbetarna gå en utbildning. Tillräcklig kunskap är ett krav enligt AFS 2001:3, *Användning av personlig skyddsutrustning*.
- Se till att utrustningen följer de lagar och krav som finns. Även detta är ett krav enligt AFS 2001:3, *Användning av personlig skyddsutrustning*.
- Välj i första hand fallskyddsutrustning som skyddar flera medarbetare samtidigt, och som är fast monterad. Personlig fallskyddsutrustning får bara användas om det inte går att använda fasta, gemensamma skydd, eller om arbetet är så kortvarigt att det inte är rimligt att montera och använda fasta, gemensamma skydd.
- Gör en förteckning över de fallskyddsutrustningen som finns, där det också ska stå hur och när ni ska kontrollera och besikta den. Enligt EN 365 ska utrustningen besiktas minst årligen.

Viktigt med en bra dialog med externa entreprenörer

Externa entreprenörer som utför underhållsarbeten eller andra arbeten i takten utsätts ofta för fallrisker. De innebär ofta en särskild utmaning, så även när det gäller fallrisker och fallskydd. Det är viktigt att den som upphandlar entreprenören och den som tar emot entreprenören inför arbetet gör klart hur fallrisker ska hanteras, vilken kompetens som krävs och vem som är ansvarig för kontroller och uppföljning. Det är viktigt för den som driver takten att reda ut vem som har det formella ansvaret

för fallsäkerheten. Det *kan* vara tåkten, men det kan också vara entreprenören. Om entreprenören är ansvarig för de av entreprenörens medarbetare som arbetar i tåkten är det viktigt att tåktägaren har en bra dialog med den som är ansvarig hos entreprenören.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter gäller alla arbetsgivare, även entreprenörer. Som platschef kan man därför hänvisa till dem, både när platschefen upphandlar en entreprenör och senare.

Tänk också på att hur entreprenörens medarbetare agerar i tåkten kan påverka säkerhetskulturen på hela arbetsplatsen, och tvärt om.

Arbete där det krävs fallskyddsutrustning ska aldrig utföras av en ensam medarbetare utan att verksamhetsutövaren har upprättat en riskanalys, där det även ska ingå en räddningsplan, samt genomfört tillräckliga åtgärder för att minimera riskerna. Där det finns risk för fallskador ska arbetsmoment alltid riskbedömas, och verksamhetsutövaren har ett ansvar att upprätta en plan för en eventuell räddningsinsats innan arbetet startar. Verksamhetsutövaren har även ett övergripande ansvar att ta fram en räddnings- och evakueringsplan. Arbetstagarna har å sin sida en skyldighet att använda den skyddsutrustning som finns och att följa de instruktioner om säkerhet som arbetsgivaren ger.

Olika typer av fallskydd

Fallrisker bör i första hand minskas genom tekniska skyddslösningar. I andra hand ska exempelvis skyddsnät eller annat kollektivt skydd användas och i tredje hand ska personlig fallskyddsutrustning användas.

Valet av fallskydd kan påverkas av ett antal faktorer. Det kan vara vilket slags arbete som ska utföras, och hur arbetsstället ser ut. Fallskydden måste vara dimensionerade för rätt antal personer. Här kan det exempelvis handla om vad arbetsstället har för höjd, lutning och bärlast.

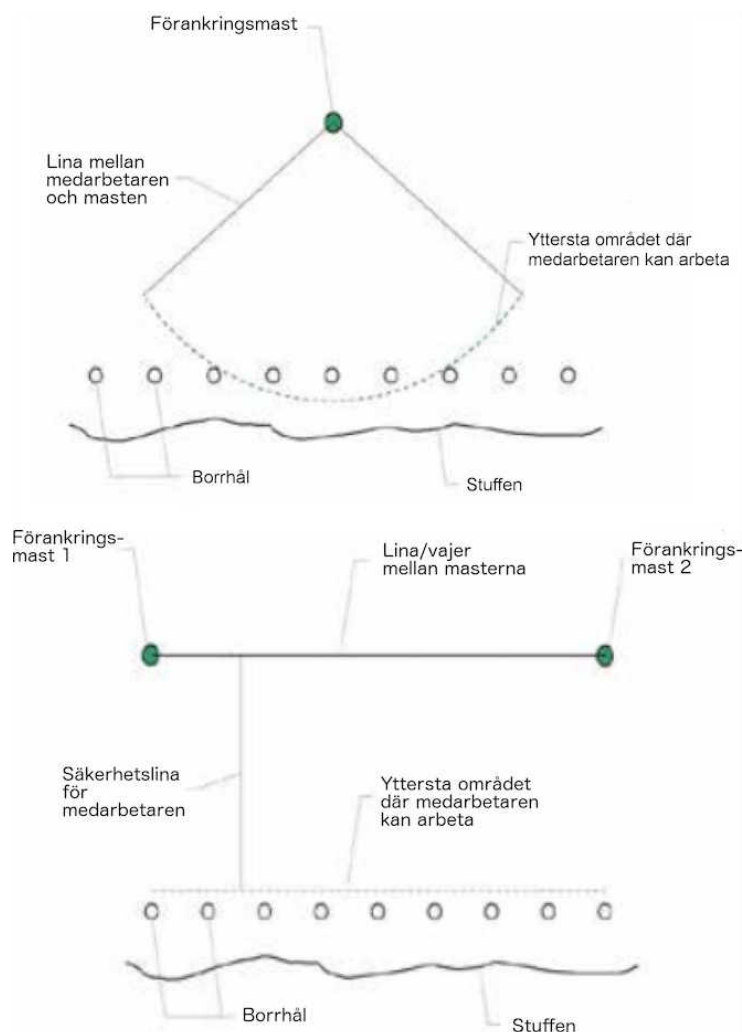
Vid arbete nära en pallkant kan utrustningen behöva anpassas efter hur miljön ser ut. Det kan vara lämpligt att välja utrustning som hindrar medarbetaren från att nå riskområdet, exempelvis rep med replås. Det kan också vara utrustning som tillåter medarbetaren att falla men snabbt fångar upp denne, som block och falldämparlinor.

Ett annat alternativ är att använda en fast förankringsplats som medarbetarna fäster en säkerhetslina i. Genom att ha två fästpunkter på säkert avstånd från pallkanten med en lina mellan som de individuella säkerhetslinorna sedan får löpa längs få de som arbetar nära pallkanten större rörelsefrihet utan ökad risk än om det bara finns en fästpunkt.

Det finns flera fördelar med att anlita experter

Fallrisker ska i första hand byggas bort. Är man som arbetsgivare osäker vilken fallskyddsutrustning som är lämplig finns det flera leverantörer som erbjuder hjälp och stöd för detta. Om verksamhetsutövaren köper in installerandet av fallskydd från en extern leverantör får verksamhetsutövaren även ett dokument som visar att det är utfört enligt de regler som gäller.

Samma sak gäller med utbildningar om fallrisker och fallskydd. Verksamhetsutövaren kan i princip arrangera sådana utbildningar själv. Men det kan vara en ytterligare säkerhet att anlita en extern utbildningsanordnare, och få dokumentation på utbildningens kvalitet.

Genom att ha två fästpunkter på säkert avstånd från pallkanten med en lina mellan som de individuella säkerhetslinorna sedan får löpa längs få de som arbetar nära pallkanten större rörelsefrihet.